

Budapestre vonatkozó ujságcikke

Osztalvozas

728.3

Szerző: Pápaszem

Cím: A Pálffy-ház

Hely

Pálffy ház

Idő

"1927"

Forrás:

Magyar Hírlap

Személy

Bp

1927. 2. 20.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (©)

A PÁLFFY-HÁZ

Papírpénzben 10.807 millió koronáért kell el két nappal ezelőtt a Kossuth úcai Pálffy-ház, amelynek azonkívül, hogy mutatós nagy ház, az a nevezetessége, hogy belekerült a történelembe. Fiatalnak sem túlságosan fiatal a Pálffy-ház: most mult száztiz esztendő. De az öregség nem látszik meg rajta, mert az idők során annyit sminkelték, és annyit tatarozták, hogy most még mindig elég mutatós, és megállja a sarat a Kossuth Lajos ucca cifra házai között. Azt a telket, amelyen ez a ház áll, még 1815-ben írták Horváth János udvari tanácsos nevére. Horváth aztán a rákövetkező évben palotát épített a telken. Az akkori idők legdivatosabb, legelőkelőbb építőművésze: Polack Mihály volt a palota tervezője. Az udvari tanácsos háziúr jóideig maglakta a palotát. Azután átalakíttatta bérházzá. A nagy árvíz idején egyideig menekültek is laktak a házban. A Horváth-palota igazi karrierje azonban 1840-ben kezdődött, amikor a földszintre, oda, ahol most egy nagy magkeskedés van, beköltözött Landerer és Heckenast nyomdája. Alighogy a Landerer-nyomda elhelyezkedett a Horváth-házban, a rákövetkező esztendőben megindult Kossuth Lajos lapja: a Pesti Hírlap is, melyet Landerer nyomott. A palota első emeletén volt a lap szerkesztősége.

Kossuth aztán a Pesti Hírlap hasábjain megindította a harcot a jobbágyság felszabadításáért, az ősiség megszüntetéséért. A Horváth-házból indult meg az a radikális politika és azoknak a nagyszerű demokratikus eszméknek a karrierje, amelyek nehéz küzdelmek után mégis diadalt arattak. Nehéz küzdelmek, súlyos csaták tűzében acélozódtak meg Kossuth Lajos eszméi, amelyek ellen Széchenyi István a Jelenkorban és az akkori Világ című lapban harcolt.

Kossuth Lajos nem is maradt sokáig a Pesti Hírlap élén; 1844-ben már Szalay László, a történetíró váltotta fel a szerkesztői székben; Szalay után pedig Csengery Antal következett. Volt egy idő, amikor Magyarország legnagyobb politikusaival a kaszinóba volt a Pesti Hírlap szerkesztősége. Idejártak a Horváth-házba a legnagyobbak és a vezérek, hogy megbeszéljék a témákat és a taktikát. És itt maradt a Pesti Hírlap szerkesztősége 1848-ig, amikor a Heckenast a Hatvani uccából átköltöztette a nyomdáját az Uri uccába (ma Petőfi Sándor ucca), a Laffert-házba.

Szomorú nevezetessége a Horváth-háznak, hogy itt lőtte agyon magát 1847-ben Ozkó Zsigmond, a drámatíró, egy Csengery Antallal folytatott izgatott vita után azért, mert a darabjait sem a közönség, sem a kritika nem méltányolta; és 1848. március 15-én a szomszédos Pilvax-kávéházból Petőfi Sándor és Irányi Dániel vezetésével ide vonultak márciusi ifjak, hogy Landerer és Heckenast nyomdájában kinyomtassák a „tizenkét pont”-ot és a Talpra magyar-t. Mikor megjelent az ifjúság a nyomdában, a nyomdászok nem akartak kötélnék állani, mert kézírásom nem volt rajta a cenzúra pecsétje. Erre a márciusi ifjúság a háza nevében lefoglalta az egész nyomdát, kinyomatták „tizenkét pont”-ot meg a Talpra magyar-t és egészen április 11-ig, míg a tizenkét pontra meg nem érkezett a jóváhagyás, népállamodan ott hullámozott Landerer és Heckenast nyomdája előtt a Hatvani uccában és várta a legfrissebb híreket. Mámor volt akkor az egész város, a cenzúra eltörlése, a sajtószabadság kikialtása, a jobbágyság felszabadítása megbabonázta az embereket és város apraja-nagyja eljött a Hatvani uccába, megnézni azt a csodálatos házat, ahonnan megindult a szabadság és ahol március Idusán évszázados rabság után először törte össze bilincseit a magyar sajtó.

A lelkesedés, melyről ezekben az izgalmasan nagyszerű napokban úgy látszott, hogy örökké fog tartani, Szabad Sajtó uccánál keresztelte el a Hatvani uccát és Szabados Sajtó-udvarnak a Horváth-házat. Világos után aztán, hogy Windischgrätz bevonult Pestre és Haynau vette át a magyar fővárosban az uralmat, a Horváth-házra is csendes napok következtek. A megfélemlített emberek természetesen siettek elfelejteni, hogy március Idusán Szabad Sajtó uccájának keresztelték el a Hatvani uccát, nem beszélt már senki róla, hogy nemrégiben még Szabad Sajtó-udvar volt a Horváth-ház neve. Közben az öreg udvari tanácsos meghalt és 1851-ben fiaira: Horváth Nepomuk Jánosra, Sándorra és Ödönre írták át a házat. A testvérek 110.000 pengő forintért Ödön nevű öccsüknek engedték át a ház tulajdonjogát, Horváth Ödön pedig 1853-ban Wieser Ferenc építésszel átalakíttatta a palotát, amelyen Polack Mihály klasszicizáló stílusát az akkor divatos romantizáló építőstílus váltotta fel. Heckenast nyomdája helyére pedig beköltözött a Kammon-kávéház, mely egészen a 60-as, 70-es és 80-as években híres és előkelő kávéháza volt a Belvárosnak és ismert találkozóhelye az írónak és az egyetemi ifjúságnak.

1866-ban vette meg a házat Pálffy János gróf és a Pálffy-család kezén maradt a ház egészen az utolsó időkig, míg részvénytársaságot nem csináltak belőle. A Pálffy-ház részvénytársaságtól vette meg tegnapelőtt egy árverésen 864.558 pengőért Rajnik Béla.

A régi telekkönyvek szerint 1851-ben 165.000 pengő forintot ért a ház, ami papírmilliókra átszámítva, 3204 millió korona. Két nappal ezelőtt pedig 10.807 millióért kell el ez a régi ház. Hetvenhat esztendő alatt tehát megháromszorozódott a ház értéke. Ebben a hatalmas értékelkedésben benne van a városnak hihetetlen fejlődése, szépülése, elpusztult generációknak és a mai nemzedéknek megészített munkája.

Pápaszem.